

# **Dr. Rada Trajkovic, sef poslanickog kluba Koalicije "POVRATAK"**

## **GLASAJMO SADA - DA BISMO ZA SEST MESECI GLASALI ZA SVOJE OPSTINE!**

Gracanica, 23 oktobar 2002 god.,

SNV KIM na celu sa episkopom Aremijem podrzalo je u svom sinocnjem saopstenju odluku o izlasku na opstinske izbore na Kosovu i Metohiji u skladu sa preporukom drzavnog vrha. Potrebno je naglasiti da ova odluka nije donesena zato sto su bezbednosni uslovi promenjeni na bolje. Naprotiv, položaj srpskog naroda na ovim prostorima je i dalje izuzetno tezak i ne vidimo da je doslo do ikakvih sustinskih poboljsanja. Ipak, novi momenat koji je bio od presudnog znacaja u donosenju odluke o izlasku na izbore jeste prekjuerasnje saopstenje g. Stajnera koji je javno podrzao ideju decentralizacije, stvaranje novih opstinskih jedinica i izbore u roku od 6 meseci za nove opstinske skupstine, sto su neki od nasih najvaznijih uslova. Iako izjava g. Stajnera ne predstavlja potpun odgovor na zahteve srpske zajednice o decentralizaciji Kosova i Metohije, u njoj ipak postoje kljucni elementi koji ukazuju na spremnost da se otpocne sa ovim procesom u skladu sa evropskim standardima o lokalnoj samoupravi. Iza izjave g. Stajnera stoji Savet Bezbednosti UN koji ima obavezu da garantuje obećanje Specijalnog predstavnika na Kosovu i Metohiji.

Prema tome, izlazak na izbore srpskog naroda na Kosovu i Metohiji bio bi pre svega glas za proces decentralizacije i stvaranje novih opstinskih jedinica u cilju ostvarivanja srpske samouprave na lokalnom, regionalnom i pokrajinskom nivou. Zato bi bilo dobro da na izbore izadje sto veci broj kosovsko-metohijskih Srba, posebno u podrucjima gde Srbi nemaju institucionalnu vlast i vecinu, kako bismo stvorili uslove za izgradnju novih opstinskih struktura na tim prostorima. To je najbolji put da sprecimo preglasavanje od strane vecine, o cemu upravo govori g. Stajner u trecjoj tacki svog plana za Kosovsku Mitrovicu.

Glasajmo onde gde vec imamo institucionalne mogucnosti, ali glasajmo i onde gde to nemamo kako bismo dosli do institucija koje ce nam omoguciti opstanak i dostojanstven zivot. Glasajmo sada da bismo za sest meseci opet glasali za svoje opstine!

Dr. Rada Trajkovic

sef poslanickog kluba Koalicije "POVRATAK"

u Parlamentu Kosova i Metohije

Informativna sluzba Eparhije rasko-prizrenske

SAOPSTENJE IZ KABINETA

PREDSEDNIKA SRJ

VOJISLAVA KOSTUNICE

TESKA ODLUKA

Predsednik SRJ Vojislav Kostunica razgovarao je u ponedeljak uvece u Palati federacije sa predstavnicima Srba sa Kosova i Metohije. U razgovoru, u kojem je ucestvovao i predsednik Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju Nebojsa Covic, glavna paznja bila je posvecena pitanju predstojecih lokalnih izbora.

U saopstenju iz kabineta predsednika SRJ se dodaje da je na sastanku razmotreno saopstenje koje je u ponedeljak izdao specijalni predstavnik generalnog sekretara UN Mihael Stajner o koracima u pravcu decentralizacije koje on namerava da preduzme posle lokalnih izbora. Ocenjeno je da to saopstenje predstavlja izvestan, mada ne u potpunosti dovoljan napredak u pogledu trazениh konkretnih garancija za lokalnu samoupravu.

Preovladao je stav da i pored nepotpunih garancija, Srbi koji su opstali na Kosovu i Metohiji, kao i oni koji su bili primorani da ga napuste treba da ucestvuju na izborima 26. oktobra, pre svega u onim mestima gde za to postoje odgovarajuci bezbednosni i institucionalni uslovi. Srbi ce biti spremni da ucestvuju u lokalnim organima vlasti na Kosovu i Metohiji u onoj meri u kojoj se neposredno posle izbora sacini odgovarajuci koncept decentralizacije.

Ovu nimalo laku odluku o pozivu Srbima da, gde god im to prilike dozvoljavaju, ucestvuju na kosovskim izborima, ucesnici sastanka su doneli u nadi da ce medjunarodna zajednica sa vise odlucnosti nego do sada pristupiti obezbedjivanju uslova za masovniji povratak raseljenih i postovanje ljudskih prava na Kosovu i Metohiji, kaze se u saopstenju iz kabineta predsednika SRJ.

(Tanjug)

COVIC: NIJE BILO LAKO

Bujanovac, 22. oktobra (Tanjug)

Odluka o izlasku Srba na izbore na Kosovu i Metohiji sprovodice se onoliko koliko moze da se sprovede za tri-cetiri dana, rekao je danas u Bujanovcu Nebojsa Covic, potpredsednik vlade Srbije i predsednik Koordinacionog tela za jug Srbije.

On je podsetio da je ova odluka doneta rano jutros i napomenuo da je "nije bilo lako doneti".

Probacemo da animiramo Srbe za izbore, ali ucesce na izborima je pravo, a ne obaveza, rekao je Covic

On je 1. novembar oznacio kao datum za pocetak dijaloga za koji se treba dobro spremity i upozorio da izlazak Srba na izbore i te kako moze da utice na njihov povratak na Kosovo.

IZJAVA KOMESARA ZA IZBEGLICE SRBIJE

Raseljeni glasaju u Srbiji

Komesar za izbeglice Srbije Sanda Raskovic-Ivic kazala je juce da ce raseljena lica sa Kosova i Metohije moci da, na lokalnim pokrajinskim izborima u subotu, glasaju na birackim mestima u uznoj Srbiji.

Svi koji budu zeleti da glasaju, moci ce to da urade od 8 do 20 sati, na birackim mestima u svojim opstinama, rekla je Raskoviceva agenciji Beta.

Komesarijat je sva raseljena lica obavestio o mogucnosti glasanja u njihovim opstinama u Srbiji, a informisao ih je i o tacnom mestu i vremenu glasanja, dodala je Sanda Raskovic-Ivic.

Za raseljena lica u Vojvodini i centralnoj Srbiji otvorena su 262 biracka mesta.

S obzirom na broj raseljenih, ona je kazala da ocekuje pritisak na biracka mesta u Beogradu, Kraljevu i Krusevcu, ali je navela i da ce o izlasku na izbore raseljena lica "odluciti individualno".

Za predstojece opste izbore na Kosovu i Metohiji

**PRIJAVLJENO 68 PARTIJA**

Kosovska Mitrovica, 16. oktobra

Za predstojece opste lokalne izbore, zakazane za 26. oktobar u organizaciji OEBS-a na Kosovu i Metohiji, prijavljeno je 68 stranaka. Od toga broja 35 politickih partija su prijavili Srbi, a 23 albanska zajednica. Na izborima ce ucestvovati i po pet stranaka iz redova bosnjacke i romske nacionalnosti, a Askalije, Turci, Egipcani i Hrvati bice zastupljeni sa po jednom politickom partijom.

Na listama kandidata ovih politickih stranaka nalazi se 5.581 kandidat, mada ce, kako je predvidjeno pravilima OEBS-a, u skupstinama opstina biti mesta za 920 odbornika. Na teritoriji Kosova i Metohije ima 30 opstina. Najbrojnija skupstina opstine bice Pristina gde ce u opstinskim klupama sedeti 51 odbornik, a najmanja ce brojati 17 poslanika.

Na danasnjoj konferenciji za novinare u sedistu UNMIK-a u juznom delu Kosovske Mitrovice, Bernar Vrbani, regionalni portparol OEBS-a u Kosovskoj Mitrovici, saopstio je da ce 65.200 biraca imati opstina Kosovska Mitrovica, da ce biti zastupljena sa jednom izbornom jedinicom, a svoje biracko pravo gradjani ce moci da ostvare na 22 biracka mesta. U Zvecanu na sest birackih mesta pravo glasa imace 7.240 punoletnih gradjana, u Leposavicu ce svoj glas za jednog poslanika u Skupstini opstine moci da da 13.600 gradjana na 17 birackih mesta, a u opstini Zubin Potok 5.840 upisanih u biracke spiskove. Jedan od najbrojnijih centara u Kosovskomitrovickom okrugu - Srbica sa 36.920 gradjana, zastupljen je na 18 birackih mesta. U Vucitru ce svoje pravo 26. oktobra moci da ostvari 49.260 gradjana u 22 biracka centra. Nezvanicno saznajemo da se u periodu od 7. do 24. oktobra, koji je OEBS odredio za izjasnjavanje bolesnih, iznemoglih, starih, onih koji se nalaze u bolnicama ili su u zatvoru, kao i za pripadnike kosovske policijske sluzbe, nije prijavio nijedan Srbin. Jer, kako kazu, tek posle donosenja odluke srpskih predstavnika da li ce Srbi izaci ili bojkotovati izbore i oni ce na sam dan glasanja 26. oktobra iskoristiti svoje biracko pravo. U OEBS- u ne zele da komentarisu "srpske slucajeve koji su predvidjeni za glasanje u ovom vanrednom roku".

B. Radomirovic

**ALBANSKI PREDSTAVNICI ODAZVALI SE STAJNEROVOM POZIVU**

Pristina, 22. oktobra (Tanjug)

Lideri tri najjace partije kosovskih Albanaca potvrdili su sefu UNMIK-a Mihaelu Stajneru da ce ucestvovati na sastanku o decentralizaciji vlasti u pokrajini, koji je zakazan za 1. novembar u Gnjilanu.

UNMIK je saopstio da ce Ibrahim Rugova, Hasim Taci i Ramus Haradinaj predstavljati albansku nacionalnu zajednicu, a ucestvovace i politicki lideri Srba iz pokrajine, kao i eksperti iz Saveta Evrope.

Stajner je izvestio i da je za plan o decentralizaciji vlasti na Kosovu dobio podrsku sefova pet kancelarija najrazvijenijih zemalja sveta, sa sedistem u Pristini.

Srpski predstavnici trazili su dodatne garancije za decentralizaciju pre odluke o izlasku na lokalne izbore 26. oktobra, ali im administracija UN na Kosovu i Metohiji nije izašla u susret.

Srpska istina u Americi

**USAMLJENI GLAS U VASINGTONU**

Cikago, oktobra

Prvi konkretan korak neke nacionalne srpske institucije u javnom zivotu Amerike, posle decenija pogubnog neprisustvovanja, bilo je otvaranje Kancelarije Srpske pravoslavne crkve za spoljne poslove u Vasingtonu. U nedostatku ambasadora SRJ u prestonici najmocnije drzave sveta i sa tamno osencenom sopstvenom slikom Srbije u preovladjujucem delu ovdasnjeg javnog mnjenja, Kancelarija je sa svojim izvrsnim direktorom jeromonahom Irinejom Dobrijevicem uspela da napravi donekle obrt i da istina o Srbima i Srbiji, ipak, bude prisutna tamo gde se kreira svetska politika.

- Bili smo jako naivni misleci da ce istina sama po sebi isplivati na površinu, ali nije tako. Ukoliko ne forsirate tu istinu niko za nju nece saznati - veli otac Irinej u razgovoru za "Politiku".

Pismo srpskim liderima

Jeromonah Irinej Dobrijevic - pripadnik prve generacije naseg porekla rođene ovde, u Klivlendu, ali odgajan na srpskim tradicijama - jedna je od najzaslužnijih licnosti za tako potrebno ujedinjenje srpskih organizacija u Americi. Poslavsi pismo njihovim liderima sa pozivom da se bore za srpske interese govoreci uglas, a ne svaki za sebe, smireni i blagi otac Irinej nije im ostavio mnogo mogucnosti za "srpski egzibicionizam", osim da u predvecerje 5. oktobra objave vest o svom jednoglasju.

Srpske patriotske organizacije u SAD zatrazile su prvi put u svojoj istoriji pokroviteljstvo Crkve za neku zajednicku akciju kad je pocelo bombardovanje otadžbine:

- Okrenuli su se Crkvi na jedan intuitivan nacin, kao sto to obicno biva u pravoslavnim zemljama: kad politicke institucije propadnu, onda crkva preduzima izvesne korake. Ali ma koliko bila mudra i vesta da povede u akciju i izabrana da kao jedina "institucija" sa kredibilitetom pojavi se sa Kancelarijom u Vasingtonu, doslo je vreme da se povuce iz diplomatskih poslova i vise pozabavi crkvenim pitanjima - svedoci o sustini ovog delovanja nas sagovornik, covek koji i o crkvenim i o sekularnim pitanjima govori sa autoritetom nekoga ko je završio dva najuglednija teoloska fakulteta u SAD (na jednom

od njih predavao je pokojni vladika Nikolaj Velimirovic), bio predavac na jezuitskom Lojola univerzitetu, clan je monaskog bratstva manastira Sveti Sava u Libertvilu... "Covek sa kojim su vrlo brzo ugledni Amerikanci u Vasingtonu poistovecivali i samu kancelariju, ali i srpska pitanja uopste". "Ako vidite oca Irineja sa lap-topom i mobilnim, e to je nasa kancelarija", govorilo se u pocetku, da bi danas to bila ugledna i uticajna institucija.

Ukoliko niste stalno prisutni u Vasingtonu da biste prikazali sami sebe u onom svetlu kako zelite, drugi ce vas prikazati onako kako oni zele, jednostavno je i sveto pravilo, koje se nama objialo o glavu sve do otvaranja Kancelarije.

Uz podsecanje na prve kontakte u novom svojstvu, otac Irinej kaze da se nikada nije bavio lobiranjem, kako se cesto moze cuti u nekim pojednostavljenim tumacenjima. "Mi samo svedocimo, bavimo se informacijama", veli.

Svestenik van kalupa

Upravo zbog toga insistira na otvaranju jedne sekularne kancelarije, jedinstvenog srpskog "kisobran ofisa":

- Do sada se u Vasingtonu najvise cuo Kongres srpskog ujedinjenja, ali tamo ne smemo da se prikazemo kao da smo podeljeni. Moramo da se predstavimo jednim licem i jednim glasom.

Grci u SAD, na primer, imaju mnostvo organizacija. Ali, bilo da je rec o pripadnicima ovog naroda iz Grcke, sa Kipra ili iz dijaspore, kada se pojave u Vasingtonu imaju jedan odbor koji zastupa sve grcke organizacije i u Beloj kuci, i na Kapitolu, i u Stejt departmentu. Istovremeno, oca Irineja valja osloboditi i za neke druge znacajnije poslove. Konferencija pravoslavnih kanonskih episkopa u Americi - SCOBA - odlucila je da otvori jedinstvenu kancelariju u Vasingtonu za sve pravoslavce.

- Kada vi govorite u ime 12 miliona pravoslavaca sa senatorima i kongresmenima to je sasvim drugi kvalitet nego kad govorite u ime 1,2 miliona Srba u Americi, ako nas i toliko ima - primecuje otac Irinej.

Iskustvom sa Kancelarijom u Vasingtonu podstaklo je naseg sagovornika da se osvrne na cinjenicu koliko je sve to uticalo i na celokupno bice Srpske pravoslavne crkve.

- Doziveli smo sok. Crkva je kreirala Kancelariju, otvorila je, a onda se povukla. Postali smo svesni da ne mozemo vise da funkcionisemo kao do tada. Posle 50 godina nemogucnosti da se potpuno izrazi Crkva danas mora da izađe u javni zivot i da preuzme svoje vlastito mesto u drustvu. Istina ne moze i ne sme da se menja, ali nacin na koji se prikazuje svetu mora da se menja od generacije do generacije, da bi je one prihvatale.

Strah i sumnja su reci koje jeromonah Irinej cesto pominje i kad govori o odnosu otaDzbine i rasejanja.

- Imam osecaj kao da nisam svesrdno prihvacen u svojoj zemlji, jer nisam u kalupu tipicnog srpskog sveštenika. Kad je trebalo da zastupam srpske interese, onda sam bio dobar. Posle cujem kako sam pomalo sumnjiv - veli nas sagovornik, koji je na poziv patrijarha Pavla bio predavac na Bogoslovskom fakultetu u Beogradu.

A onda progovara Srbin u njemu, iako rođen u Klivlendu:

- Kad cujem "Boze pravde" i vidim naseg patrijarha i ikonu Svetog Save, i meni srce zaigra kao i kod svih ostalih Srba - otvara se do kraja, primecujuci da su mnogi drugi narodi, iako duze nego Srbi pod komunizmom, prigrlili svoju dijasporu, a "mi Srbi to ne mozemo", veli s razlogom, citirajuci izjavu nepoznatog autora: "Srbi nikada nece propustiti priliku da - propuste priliku".

Radivoje Petrovic

POMOC IZ MOSKVE SRBIMA NA KOSOVU

Moskva 16. oktobar 2002.

Uz zvuke muzike vojnog orkestra gradska vlada Moskve svecano je poslala jucer (16. oktobra) 300 tona humanitarne pomoci srpskom stanovnistvu na Kosovu i Metohiji. Svecanosti koja je odrzana na Tverskom trgu ucestvovali su visoki velikodostojnici Ruske Pravoslavne Crkve: Mitropolit Volokolamski i Jurijevski Pitirim, Episkop kaluzski i borovski Kliment, iguman Teodosije (Sibalic), nastojatelj manastira Visoki Decani, D. Vuksanovic, ambasador SRJ u Moskvi, Svetomir Stefanovic, predstavnik Koordinacionog centra Vlade Srbije i SRJ na Kosovu i Metohiji, Ivana Zigon, dramska umetnica iz Beograda, clanovi Vlade Moskve, predstavnici Dume kao kao i brojni Moskovljani i jugoslovenski gradjani u Rusiji.

Ruski zamenik ministra za vanredne situacije Jurij Braznjikov rekao je da se Srbima na Kosovu salju generatori za struju, mini kuhinje, peci na cvrstu gorivo, elektricne grejalice, cebad, obuca i odeca, kao i hrana, koji su neophodni za predstojecu zimu.

Predsednik moskovske vlade Ljudmila Sveceva naglasila je da je pomoc namenjena Srbima koji su ostali da zive u albanskom okruzenju. Pomoc je prikupljena pozrtvovanjem brojnih Moskovljana, tako da iz gradskog budzeta nije izdvojena nijedna rublja. Prikupljanju pomoci posebno su doprineli Ruska Pravoslavna Crkva, ruski i jugoslovenski preduzetnici, Savez pravoslavnih gradjana, Institut SNG kao i druge organizacije. Skoro polovinu sredstava prikpio je Centar za narodnu pomoc "Blagovest".

Mitropolit Volokolamski i Jurijevski Pitirim nazvao je Kosovo "krvotocivom ranom na telu Evrope". "Nastavlja se unistavanje pravoslavnih manastira i crkava starih nekoliko vekova. I pored medjunarodnog prisustva, vise od 250.000 Srba bilo je prinudjeno da napusti svoja ognjista", rekao je u svojoj besedi Mitropolit Pitirim izrazivsi radost sto ruski narod prikuplja pomoc za svoju bracu po veri.

Iguman decanski, otac Teodosije, zahvalio je u ime Srpske Pravoslavne Crkve i srpskog naroda Kosova i Metohije bratskom ruskom narodu i vladi Moskve kao i svim priloznicima na nesebicnoj pomoci i bratskoj ljubavi.

Konvoj sa humanitarnom pomoci ce preko Bugarske i Makedonije stici na Kosovo i Metohiju pocetkom novembra.

Info sluzba ERP KIM

Na administrativnoj granici Srbije i Kosmeta

ZLOSTAVLJAN IGUMAN MANASTIRA DECANI

BEOGRAD - Iguman manastira Visoki Decani, Teodosije (Sibalic), zlostavljan je juce na administrativnoj granici Srbije i Kosova i Metohije, izmedju Peci i Rozaja.

Iguman Teodosija, koji je pratio transport hrane za manastirsku bratiju, verbalno je maltretiran i provociran od siptarskih pripadnika Kosovske policijske i carinske sluzbe.

Informativna sluzba Eparhije rasko-prizrenske saopstila je da su u poslednje vreme na ulasku u Pokrajinu monasi sve cesce izloženi sikaniranju policajaca - Siptara.

"Juče se ponovila slicna scena kad je sef carine sa nekoliko policajaca ponizavao decanskog igumana i trazio da naplati carinu za paket sardina i dve vreće secera koje je manastir dobio od priloznika iz Kraljeva, preteci da ga neće pustiti na teritoriju Pokrajine. Istovremeno, dvojica policajaca obilazila su automobil podsmesljivo govoreći ""Dobro dosli na Kosovo", saopstila je Informativna sluzba.

Citava scena odigravala se se pred italijanskim vojnicima KFORa koji nisu reagovali i zastitili igumana Teodosija Potpuna izolacija

Manastiri Pecka patrijarsija i Visoki Decani su vise od tri godine u potpunoj izolaciji. Monasi i monahinje nemaju mogucnosti da namirnice nabavljaju u okolini, vec su prinudjeni da putuju u Crnu Goru ili centralnu Srbij, kako bi podmirili najosnovnije potrebe. Iako monasi i monahinje uvek putuju uz vojnu pratnju italijanskog KFORa, njihova vozila su do sad kamenovana vise desetina puta

#### DECANI: PROTEST

Iguman manastira Visoki Decani Teodosije (Sibalic) upitio je pismo Mihaelu Stajneru, sefu UNMIKa, od koga trazi zastitu manastirske imovine od "samovoljnog ponasanja Opstinskog suda u Decanima koji je nedavno doneo odluku o oduzimanju dela imanja manastira Visoki Decani".

U pismu se istice da je ovakvom odlukom Opstinski sud u Decanima osporio zakonitost i ponistio odluku Vlade Republike Srbije iz 1997. godine, kojom se manastiru vraća deo bespravno i bez nadoknade oduzete imovine 1946. godine, kao i da je poslednja odluka sudije Baljaja u suprotnosti sa upustvima Bernara Kusnera, nekadasnjeg sefa UNMIKa, da "sve sporove oko zemljišnjog vlasništva i bivših društvenih preduzeca treba da razresava UNMIKova Direkcija za imovinska pitanja".

J. T.

#### OGORCENJE SPC PONASANJEM KFOR-a

Gracanica, 20. oktobra (Beta)

Eparhija rasko-prizrenska izrazila je danas duboko ogorcenje zbog grubog ponasanja americkih vojnika KFORa u srpskom selu Klokot kod Vitine, nakon nedavnog zlocina albanskih ekstremista u kome je nastradala Svetlana Stankovic.

"Apsolutno je neprihvatljiva primena sile nad nenaoruzanim civilima koji su samo zeleli da se vrate svojim domovima duboko ogorceni zbog napada", naveo je vladika rasko-prizrenski Artemije u pisanom reagoivanju dostavljenom Beti. On istice da je "posebno zalosno ponizavanje Radmile Dimic, sestre poginule Svetlane, i Dobrile Milenkovic", kojima su, po njihovim izjavama, nekoliko sati drzane lisice na rukama, dok je Radmilin suprug Novak bio uhapšen i odveden vezan u kamp Bondstil.

"Srpski narod Kosova i Metohije je uzasnut ovakvim ponasanjem KFORa", preneo je vladika Artemije.

Po njemu je "neshvatljivo da vojnici KFORa nakon napada u kome je stradala Srpkinja blokiraju srpsko selo i grubo se ponasaju prema stanovnicima pa cak i clanovima porodice postradale, umesto da traze pocinioce ovog najnovijeg zlodela".

"Ovo, nazalost, nije prvi put da ekstremisti postavljaju mine na srpskim njivama. Tvrdnja po kojoj je ova mina navodno zaostala iz rata sasvim je neosnovana, jer Stankovici obradjuju ovo polje vec tri posleratne godine, a u okolini nakon detaljne pretrage KFORa nije pronadjena nijedna eksplozivna naprava", istice vladika Artemije.

Poginula Svetlana Stankovic je dvanaesta srpska zrtva iz sela Klokota nakon zavrsetka rata i dolaska snaga KFORa. U celom vitinskom kraju do sada je ukupno ubijeno 47 lica dok je devet lica kidnapovano. U istom periodu samo u selu Klokotu albanski ekstremisti povredili su ili ranili 40 lica srpske nacionalnosti.

---

### IDEJNI PROJEKAT AMANDMANA

## OSNOVI POLITICKE PLATFORME DEMOKRATSKE DECENTRALIZACIJE NA KOSOVU I METOHIJI I JACANJA SAMOUPRAVE LOKALNIH, NACIONALNIH I REGIONALNIH ZAJEDNICA

(POLAZECI OD: REZOLUCIJE SB 1244, UREDBE O SAMOUPRAVI OPSTINA NA KOSOVU UNMIK br. 2000-45)  
I UREDBE O USTAVNOM OKVIRU ZA PRIVREMENU SAMOUPRAVU NA KOSOVU UNMIK br. 2001-9.

#### PRILOZI:

PREDLOG UREDBE O IZMENAMA I DOPUNAMA UREDBE O SAMOUPRAVI OPSTINA NA KOSOVU,  
PREDLOG UREDBE O IZMENAMA I DOPUNAMA UREDBE O USTAVNOM OKVIRU ZA PRIVREMENU  
SAMOUPRAVU NA KOSOVU I

PREDLOG UREDBE O INSTITUCIJAMA I PROCEDURAMA OSTVARIVANJA PRAVA NA SAMOORGANIZOVANJE I  
SAMOADMINISTRIRANJE ZAJEDNICA I NJIHOVIH PRIPADNIKA NA KOSOVU.

**// NASTAVAK**

## V. GRAD

V.1. Grad. Grad je jedinica lokalne samouprave koji predstavlja prirodnu, urbanu i društvenu celinu i koje ima više od 10.000 stanovnika. U sastav grada pored uzeg gradskog područja, mogu biti uključena i prigradska naselja koja sa gradom cine takvu prirodnu i društvenu celinu koja je povezana svakodnevnim potrebama stanovništva koje su od lokalne vaznosti.

V.2. Nadležnost grada. Prenete nadležnosti na grad u principu bi se poklapale bi se sa nadležnostima opština, a eventualno bi bile proširene onim nadležnostima koje su specifične i karakteristične za urbane sredine. Gradovi mogu imati i poslove koji su im povereni na vršenje od strane opštine.

V.3. Organi grada. U pogledu organa zadržala bi se ista klasifikacija organa kao i kod opština odnosno a) gradska vlada i b) gradska skupština.

Skupština bi bila dvodoma pod istim uslovima kao i Skupština opštine sto vazi i za ucesce nacionalnih zajednica u u gradskoj vladi.

## VI. DVODOMNA SKUPSTINA KOSOVA

VI.1. Privremena samouprava na Kosovu. Ovaj oblik decentralizacije funkcija i prenosjenja nadležnosti na lokalnu samoupravu, kao i potreba za unapredjenjem multietnicke saradnje na nivou Privremene lokalne samouprave na Kosovu, namece potrebu da se u perspektivi razmisli o uvodjenju dvodome Skupštine Kosova odnosno Doma regionalnih, nacionalnih i lokalnih zajednica u kosovski Skupstinu.

VI.2. Dvodomna skupština. Skupština Kosova sastojala bi se od dva Doma: a) Doma gradjana b) Doma lokalnih, nacionalnih i regionalnih zajednica.

VI.2.1. Dom gradjana. U Dom gradjana bili bi predstavljeni svi gradjana u skladu sa nacelom "jedan covek - jedan glas" i uz primenu korektivnog principa utvrdjenog Ustavnim okvirom, ovaj dom bi imao opstu nadležnost.

VI.2.2. Dom lokalnih, nacionalnih i regionalnih zajednica. Dom lokalnih, nacionalnih i regionalnih zajednica predstavljalo bi regionalne zajednice i ucestvovalo bi u odlucivanju samo u odredjenim slucajevima. Clanovi Doma lokalnih, nacionalnih i regionalnih zajednica birali bi se na dva nacina. Po jedan predstavnik iz svakog regiona bio bi imenovan iz postojeceg sastava skupština u regionu, a ostali bi bili birani zavisno od broja gradjana koji imaju pravo glasa u svakom regionu. Dom lokalnih, nacionalnih i regionalnih zajednica predstavlja drugi dom koji ucestvuje u radu Skupštine Kosova sa pravom odlucivanja u onim pitanjima koja se ticu statutusa i ovlascenja ovih zajednica.

## VII. IZRADA MODELA NORMATIVNOG AKTA O SAMOUPRAVI LOKALNIH, NACIONALNIH I REGIONALNIH ZAJEDNICA

VII. 1. Model normativnog akta. Osnovi strategije decentralizacije i izgradnje lokalne samouprave na Kosovu posluzio bi kao osnova za izradu modela ("nacrt zakona") Normativnog akta o samoupravi lokalnih, nacionalnih i regionalnih zajednica na Kosovu i Metohiji. U tu svrhu obrazovao bi se i poseban ekspertski tim pravnih i drugih strucnjaka, koji bi relativno kratkom roku izradili Model.

VII.2. Strucna rasprava. U cilju realizacije Strategije i pokretanje procedure usvajanja Modela normativnog akta, veoma je korisno organizovati vise strucnih rasprava i javnih debata, odnosno pokrenuti kampanju lobiranja za usvajanje ovakvog resenja od strane svih gradjana na Kosovu i Metohiji, kao i od strane pripadnika pojedinih nacionalnih zajednica.

## PRILOG I

Uredba br. DzY

UNMIK/REG/

Datum DD.MM.GGGG.

## UREDBU O IZMENAMA I DOPUNAMA UREDBE O SAMOUPRAVI OPSTINA NA KOSOVU

Specijalni predstavnik Generalnog Sekretara:

na osnovu ovlascenja koje mu daje Rezolucija Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1244/99 i Uredbe UNMIK-a br.

2001/9 o Ustavnom okviru za privremenu samoupravu na Kosovu i Uredbu UNMIK br 2000-45 o Samoupravi opština na Kosovu od 11 avgusta 2000 g., polazeci od potrebe

- stabilnosti na Kosovu i izgradnje stabilnih i kredibilnih socijalnih, politickih i pravnih institucija,

- decentralizacije "centralne" vlasti, uvodjenje i jacanje demokratskih institucija lokalnih, sub-lokalnih i supra-lokalnih zajednica,

- podrške napora uperene ka stvaranju i odrzavanju multi-etnicnosti, multi-kulturalnosti i multi-konfesionalnosti, ukljucujuci i postignute rezultate lokalnih izbora 2000. godine i izbora za privremene institucije samouprave na Kosovu 2001. godine.

Potvrđujući da je uspostavljanje i jacanje lokalne demokratijepreduslov za ostvarivanje ovih ciljeva,

proglasava:

AMANDAMANE NA UREDBU O SAMOUPRAVI OPSTINA NA KOSOVU UNMIK br. 2000/45

Amandman A - Decentralizacija

### Odeljak 1.

#### Decentralizacija

1.1. Decentralizacija vlasti na Kosovu predstavlja proces prenosa vlasti sa centralnog na lokalni nivo, s ciljem podizanja organizacionog i funkcionalnog kapaciteta lokalne demokratije, posebno sposobnosti lokalnih zajednica da uspostave

institucije lokalne samouprave, aktivnog uključivanja građana u jačanje lokalne zajednice uz, istovremeno, jačanje njihove odgovornosti za jačanje integracionih veza i stabilnosti društva na Kosovu.

1.2. Svi akteri procesa decentralizacije imaju obavezu da obezbede ubedljive bezbednosne, politicke, administrativne, ekonomske i kulturne garancije svim građanima Kosova, kao i Albancima, Srbima, odnosno svim zajednicama na Kosovu.

Odeljak 2.

Pravni osnov decentralizacije

2.1. U ostvarivanju demokratske decentralizacije na Kosovu polazi se od uvazavanja okvira uspostavljenog Rezolucijom Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1244/99. clan 10. i 11. i Uredba UNMIK-a br. 2001/9 o Ustavnom okviru za privremenu samoupravu na Kosovu, poglavlja 1,2,4,5,8 i 12.

Odeljak 3.

Demokratska samouprava lokalnih zajednica

3.1. Vlast na Kosovu ce se decentralizovati uvodjenjem novih institucija kao sto su mesna zajednica, lokalna, odnosno multietnicka policija, regionalna, gradska zajednica i grad, odnosno dogradjivanjem postojećih institucija, pre svega uvodjenjem drugog veca u skupstine opstina i Skupstinu Kosova.

Amandman B - Mesna zajednica

Odeljak 1.

Demokratska samouprava lokalnih zajednica

1.1. Demokratska samouprava je mirnim i demokratskim sredstvima uspostavljena, a geografskim, ekonomskim, demografskim, kulturnim, istorijskim i etnickim karakteristikama uslovljena, administrativna i teritorijalna organizacija Kosova.

1.2. Osnovne jedinice lokalne samouprave su:

- a) mesna zajednica i
- b) opstina.

Odeljak 2.

Mesna zajednica

2.1. Mesna zajednica je jedinica lokalne demokratije i samouprave na Kosovu.

2.2. Mesna zajednica je oblik neposrednog odlucivanja građana u odlucivanju o lokalnim poslovima.

2.3. Mesna zajednica se osniva za jedno naseljeno mesto, vise povezanih malih naselja ili za deo veceg naselja koje, u odnosu na ostale delove, cine zasebno razgranicenu manju celinu (npr. zaseok u ruralnim ili kvart u urbanim podrucjima).

2.4. Inicijativu za osnivanje mesne zajednice mogu dati:

- a. građani na zborovima,
- b. Gradjanske organizacije i udruzenja, ukljucujuci Veka i Savete zajednice kao i Sabor zajednica,
- c. Skupstine opstina i
- d. Privremene institucije samouprave na Kosovu.

Proceduru i druge uslove osnivanja mesne zajednice utvrđuje SPGS.

2.5. Zbor građana je oblik neposrednog ucesca građana u donosenju odluka. Na zboru građana utvrđuju se zajednicki interesi građana i vrsi izbor za clanove Saveta mesne zajednice, na nacin i po proceduri prethodno utvrđenoj na zboru, a u saradnji sa SPGS i Privremenim institucijama samouprave na Kosovu.

2.6. Organi mesne zajednice su: Savet mesne zajednice i Lokalna kancelarija. Statutom mesne zajednice se mogu odrediti i drugi organi mesne zajednice.

1. Savet mesne zajednice je izvrsni organ mesne zajednice i obavlja poslove koji su mu povereni od strane zbora građana. Savet mesne kancelarije biraju punoletni građani koji imaju prebivaliste na njenom podrucju.

2. Lokalna kancelarija je operativni organ mesne zajednice.

2.7. Nadleznosti Saveta mesne zajednice su

1. Sazivanje zbora građana kada oceni da je to potrebno u cilju utvrđivanja neposrednih interesa građana;
2. Kotrolisanje rada Lokalne kancelarije;
3. Utvrđivanje finansijskih planova i izvestaja o trosenju sredstava
4. Ostale nadleznosti koje nisu u nadleznosti opstina a građani ocene da su u njihovom interesu. Ove nadleznosti se utvrđuju Statutom mesne zajednice.

2.8. Savet mesne zajednice bira izmedju sebe sefa lokalne kancelarije koji vodi lokalnu kancelariju i predstavlja i zastupa lokalnu kancelariju u odnosima sa građanima i organima Privremene samouprave na Kosovu, kao i drugim pravnim i fizickim licima.

2.9. Mesna zajednica ima svojstvo pravnog lica.

2.10. Privremene institucije samouprave na Kosovu i opstina mogu poslove iz sopstvene nadleznosti koji su od neposrednog ili svakodnevnog uticaja na zivot i rad građana poveriti mesnoj zajednici.

2.11. Sredstva za poverene poslove se obezbedjuju u budzetu opstine, odnosno privremenih institucija samouprave Kosovu.

2.12. U mesnim zajednicama u kojima pripadnici zajednica cine vecinsko stanovnistvo ili vise od 25% stanovnistva,

SPGS, privremene institucije samouprave na Kosovu ili opštine mogu trajno ili privremeno, kao mere afirmativne akcije, preneti poslove koji su važni za očuvanje i razvoj identiteta zajednica.

2.13. Sredstva mesne zajednice su sredstva koja opštine prenose mesnoj zajednici, sredstva koja građani obezbeđuju samodoprinosom ili na drugi način, kao i pokloni i druga sredstva. Mesna zajednica koristi ova sredstva u skladu sa svojim planovima i programima utvrdjenim na zboru građana.

Amandman C - Dodatna zaštita prava zajednica u opštini

## Odeljak 1.

Dvodomna veća skupština opština

1.1. U opštinama u kojima više od 6% čine pripadnici više od jedne zajednice, skupština opštine se sastoji od dva doma i to:

1. Veća građana i
2. Veća mesnih zajednica.

1.2. U nadležnost Veća mesnih zajednica spadaju sva pitanja od značaja za neposredno učestvovanje građana u odlučivanju o lokalnim poslovima i za održavanje i razvoj zajednica, posebno:

1. Opšte i stručno obrazovanje;
2. Kultura i umetnost;
3. Upotreba jezika zajednice;
4. Informisanje na jezicima zajednica;
5. Zaštita čovekove okoline;
6. Lokalno planiranje;
7. Usmeravanje komunalne i stambene politike lokalne zajednice;
8. Razvoj zdravstva i socijalnih službi u lokalnoj zajednici;
9. Saradnja u planiranju, ubiranja i trošenja sredstava opštinskog budžeta, posebno utvrđivanje vrste i visine doprinosa;
10. Unapređivanje sastava i delovanja lokalne, multietničke policije.

1.3. U opštinama u kojima je učesce zajednica 1-6%, formira se Komitet za zajednice koji će imati konsultativnu funkciju u pitanjima iz tačke 1.2.

## Odeljak 2.

Odgovarajuća zastupljenost zajednica

2.1. Organi opštine dužni su da obezbede odgovarajuću zastupljenost zajednica u opštinskoj vladi, upravi, javnim preduzećima ustanovama.

2.2. Organi opština u svom radu i odlučivanju dužni su da, u vezi sa pitanjima od značaja za ostvarivanje sloboda i prava pripadnika zajednica, konsultuju odgovarajuća opštinska Veća zajednica, naročito prilikom imenovanja školskih i drugih odbora, javnih preduzeća i ustanova.

Amandman D - Lokalna policija.

## Odeljak 1.

Lokalna policija

1.1. Za održavanje javnog reda i mira na području opštine uspostavlja se lokalna policija koju čine građani Kosova, odnosno državljani Republike Srbije.

1.2. Lokalna policija obavlja poslove od interesa za lokalnu zajednicu, a naročito održava javni red i mir, komunalni red, zatim obavlja regulaciju lokalnog saobraćaja, zasitu od požara i obezbeđenje imovine i objekata.

Amandman E - Regionalna i gradska zajednica

## Odeljak 1.

Regionalna (gradska) zajednica.

1.1. Regionalna zajednica je zajednica opština kao institucionalni oblik ostvarivanja prava na samoupravu.

1.2. Pravo na ostvarivanje samouprave je potencijalno pravo koje njegovi nosioci koriste ukoliko to žele i ukoliko ispunе uslove koji proizilaze iz Ustavnog okvira za privremenu samoupravu na Kosovu.

1.3. Regionalne zajednice su instrument integracije u cilju zaštite od etničkih podela Kosova i one predstavljaju pravo, ali ne i obavezu.

1.4. Postupak formiranja regiona pokreću skupštine opština (zajednica opština) koje su prethodno postavile pitanje regionalnog povezivanja na referendumu u svakoj opštini pojedinačno. Da bi referendum uspeo potrebno je da u svakoj opštini najmanje 51% od ukupnog broja građana koji imaju pravo glasa odgovori pozitivno.

1.5. Po ispunjenju prethodnog uslova formira se statutarna komisija od strane predstavnika svih skupština opština i ona sačinjava predlog statuta regiona. Taj predlog treba da bude usvojen od strane dve trećine odbornika u svakoj opštini.

1.6. Na taj način usvojen statut iznosi se na referendum pred građane svake opštine posebno. Da bi statut bio usvojen,

potrebno je da u svakoj skupstini 51% od ukupnog broja biraca glasa za.

1.7. Ukoliko se sve ovo ne postigne u roku od 12 meseci od dana pokretanja inicijative, pravo na pokretanje nove inicijative stice se po proteku 3 godine.

1.8. Ukoliko neka od skupstina odbije da prihvati statut ili njeni gradjani na referendumu ne prihvate predlog statuta, ostale opštine se ne lisavaju prava ostvarivanja regionalnog organizovanja.

1.9. Statut regionalne zajednice potvrđuje Skupština Kosova sa dve trecine glasova poslanika u roku od 6 meseci od dana podnosenja.

1.10. Skupština Kosova može odbiti da potvrdi statut ukoliko se njime krše odredbe o regionalnom uređenju sadržane u Ustavnom okviru za privremenu samoupravu na Kosovu UNMIK 2001-9, ili ustavne odredbe kojima se utvrđuju osnovna načela i principi i organizacija vlasti.

1.11. U slučaju da Skupština Kosova odbije da potvrdi statut, ona vraća statut zajednici opština navodeći razloge odbijanja.

1.12. Ukoliko zajednica opština u svakoj skupštini opštine posebno ostane pri svojoj odluci, sporno pitanje pokrene se pred Ustavnim sudom Kosova, koji je dužan da u roku od 6 meseci donese odluku.

1.13. Nosioци prava na regionalno samoorganizovanje su susedne opštine, odnosno gradjani tih opština, koje su zbog međusobne povezanosti uslovljenosti ekonomskim, saobraćajnim, geografskim, istorijskim, kulturnim i tradicionalnim vezama smatraju da određene poslove mogu da obavljaju efikasnije zajedno, a ne odvojeno ili preko centralnih organa vlasti.

## Odeljak 2.

Nadležnost regionalne zajednice.

2.1. Opšte nadležnosti regionalne zajednice

2.2. SPGS, uz konsultovanje Skupštine Kosova, donosi uredbu kojom taksativno nabroja područja, obim i vrste ovlašćenja koja su u nadležnosti regionalne zajednice.

2.3. U posebnim slučajevima, imajući u vidu različiti stepen razvijenosti pojedinih delova Kosova, kao i, kulturno-istorijske, ekonomske i druge razloge, regionalnoj zajednici može da bude ostavljeno da iz ponudjenog kataloga preuzme, svojim statutom, nadležnosti koje im odgovaraju.

2.4. Pojedinačne nadležnosti regionalne zajednice su:

1. Utvrđivanje regionalnih organa i službi;
2. utvrđivanje izvora prihoda;
3. upravljanje regionalnom imovinom;
4. industrija regionalnog značaja;
5. poljoprivreda, stocarstvo i sumarstvo;
6. regionalni putevi, mostovi, rečni tokovi, lov, ribolov, melioracija i navodnjavanje;
7. regionalni drumski, rečni i, eventualno, železnički saobraćaj;
8. regionalno planiranje i uređivanje prostora;
9. javni radovi regionalnog značaja;
10. zdravstvena služba regionalnog značaja;
11. prosveta i kultura regionalnog značaja i
12. regionalna policija
13. regionalni, drugostepeni sudovi.

## Odeljak 3.

Ovlašćenja i pravni akti.

3.1. Regionalne zajednice imaju normativna, izvršna i upravna ovlašćenja uz mogućnost sudskih ovlašćenja.

3.2. U domenu svojih izvornih (isključivih) zakonodavnih ovlašćenja, zakonski akti koje donosi regionalna zajednica podleže ustavnoj kontroli od strane posebnog veća Vrhovnog suda Kosova (specijalno veće).

3.3. U domenu u kome centralna vlast delegira ovlašćenja regionalnih zajednica, radi regulisanja pojedinog pitanja ili kada se, putem okvirnih zakona, dodeljuje pravo bližeg regulisanja neke materije, regionalna zajednica donosi zakone. Zakoni regionalne zajednice podležu kontroli zakonitosti koju vrši Ustavni sud Kosova.

3.4. U domenu u kome se vrši delegacija izvršnih i upravnih ovlašćenja pravo centralne kontrole zadržavaju centralni organi.

3.5. Za sve druge akte koje donose organi regionalnih zajednica primenjuju se redovni načini sudske i druge kontrole.

## Odeljak 4.

Organi regionalne zajednice.

4.1. Organi regionalne zajednice su skupština, vlada, organi uprave, sa mogućnošću formiranja sudova, a zajednice mogu osnivati i druge organe, tela i komisije koji su im potrebni u vršenju njihovih nadležnosti.

4.2. Skupštinu regionalne zajednice biraju gradjani sa pravom glasa na teritorije regiona. Postupak izbora utvrđuje zakonom skupština regiona.

4.3. Izbor vlade, organa uprave, drugih organa i tela, kao i njihova nadležnost utvrđuju se zakonom regiona.



- 4.4. U regionalnoj zajednici u kojoj više od 6% stanovništva cine pripadnici više od jedne zajednice, Skupština ima dva veća i to:
1. Veće građana
  2. Veće opština
- 4.5. Zakonom o izborima za skupstinu regionalne zajednice obezbedice se odgovarajuća zastupljenost u Veće kao i odgovarajuća zastupljenost opština i mesnih zajednica u kojima pripadnici zajednica cine većinu ili više od 25% stanovnika.
- 4.6. Izbor vlade, organa uprave, drugih organa i tela, kao i njihova nadležnost utvrđuju se zakonom regionalne zajednice

## Odeljak 5.

Odnosi sa Privremenim institucijama samouprave na Kosovu.

- 5.1. Osnovni principi odnosa između regionalnih zajednica i Privremenim institucijama samouprave na Kosovu su :
1. statut regiona potvrđuje Skupština Kosova. Dok se ne steknu uslovi da statut potvrdi Skupština Kosova kao organ samouprave to spada u nadležnost Specijalnog predstavnika UN za Kosovo;
  2. Kontrolu saglasnosti statuta regionalnih zajednica sa odredbama Ustavnog okvira za privremenu samoupravu na Kosovu vrši Posebno veće Vrhovnog suda Kosova.
  3. opšti akti (regulative) koje su u isključivoj nadležnosti regiona moraju biti u saglasnosti sa aktima nadležne vlasti i podleže kontroli Posebnog veća Vrhovnog suda Kosova;
  4. princip supsidijernosti u primeni propisa u slučaju postojanja regionalnog i centralnog propisa prednost u primeni ima regionalni propis. Međutim u slučaju sukoba između propisa regionalne vlasti i propisa centralne vlasti, primenjivace se propis centralne vlasti do odluke posebnog veća Vrhovnog suda Kosova;
  5. pravni položaj građana mora biti jedinstveno regulisan za teritoriju celog Kosova i nijedna regionalna zajednica ne može donositi propis niti njegov organ sprovesti mere u vršenju svojih nadležnosti kojima bi se ograničavale slobode i prava građana utvrđene Okvirom ili odgovarajućim aktima, a posebno one slobode koje se odnose na slobodu kretanja, nastanjivanja i zaposlenja i imovinskih prava;
  6. uvodi se postupak harmonizacije pravnih propisa regionalnih zajednica putem donošenja zakona kojima će se utvrditi neophodna načela za uskladjivanje propisa regionalnih zajednica u materiji iz njegove nadležnosti. Neophodnost primene postupka harmonizacije utvrđuje Skupština Kosova glasanjem u oba doma posebno, pri čemu je potrebno postići apsolutnu većinu u oba doma;
  7. regioni mogu međusobnu saradnju urediti sporazumom ;
  8. federalizacija regionalnih zajednica ni u kom slučaju nije dozvoljena a svi sporazumi o saradnji između regiona (izuzev onih kojise odnose na upravljanje i rad sopstvenih službi) podleže potvrdi od strane Skupštine Kosova na isti način kao i postupak harmonizacije;
  9. nijedno svoje pravo regionalna zajednica ne može vrsiti na štetu drugog regiona;
  10. centralna vlast raspolaže pravom neposredne intervencije u cilju očuvanja jedinstva Privremene samouprave na Kosovu i jedinstva pravnog poretka, zaštite prava drugih regionalnih zajednica i radi zaštite opsteg interesa. Odluku o postojanju takve potrebe donosi Skupština Kosova apsolutnom većinom glasova u oba doma.
- 5.2. Odnosi između regionalne zajednice i Privremenim institucijama samouprave na Kosovu posebno se ogledaju u:
- a) učesku regionalne zajednice u Privremenim institucijama samouprave na Kosovu;
  - b) principu jedinstva i
  - c) principu solidarnosti.
- 5.3. Formiranje regionalnih zajednica u procesu decentralizacije mora biti u skladu sa Ustavnim okvirom za privremenu samoupravu na Kosovu. Ovaj princip odnosi se i na decentralizaciju pravnih izvora.

## Odeljak 6.

Finansiranje regionalnih zajednica

- 6.1. Uredbom SPGS odnosno odgovarajućim zakonom Skupštine Kosova i zakonom regionalne zajednice utvrđuju se izvori finansiranja potreba regionalnih zajednica.
- 6.2. za potrebe finansiranja regionalnih zajednica, centralna vlast delimično ili potpuno prepusta sopstvene izvore prihoda.
- 6.3. Regionalne zajednice preko Doma lokalnih zajednica u Skupštini Kosova obezbeđuju svoje učeske u vršenju vlasti od strane privremenih institucija samouprave na Kosovu.
- Nastavice se...

---

***Izvestaj parlamentarnoj skupštini Saveta Evrope : Robles zahteva ozbiljnu istragu o zločinima nad Srbima na Kosovu***

## **ZABRINJAVAJUCA SPOROST UNMIK-A**

Pristina, 20. oktobra **(Tanjug)**

U svom izveštaju Parlamentarnoj skupštini Saveta Evrope Alvar Gil Robles kritikuje međunarodnu zajednicu zbog lošeg položaja manjina i kršenja ljudskih prava na Kosovu i Metohiji.

U izveštaju koji je podneo Parlamentarni skupštini Saveta Evrope o stanju ljudskih prava na Kosovu, autor konstatuje da je medjunarodna zajednica propustila priliku da u toj pokrajini u vecem obimu privede pravdi pocinioce zlocina na etnickim osnovama i da se ozbiljnije pozabavi problemom nestalih osoba.

Robles u izveštaju uocava da se najveći broj od oko 850.000 Albanaca izbeglih tokom kosovske krize vratio kuci, dok je to poslo za rukom tek malom broju od 250.000 izbeglih kosovskih Srba. Zato u prvom redu optuzuje UNMIK, koji pored formalne zainteresovanosti, jos iskazuje zabrinjavajucu sporost u resavanju tog problema.

Na istu adresu idu i prigovori za nedovoljnu pomoc pri rekonstrukciji domova kosovskih Srba i Roma. Takav stav civilne uprave, prema izveštaju, ne ostavlja prostor za skori masovan povratak izbeglih Srba.

Nadalje, ceo sastav medjunarodnog osoblja na Kosovu i Metohiji ima potpuni imunitet pred kosovskim sudovima. Prema navodima Roblesa, cinjenica da kosovsko sudstvo nema moci da ostvari kontrolu nad akcijama organa vlasti umanjuje nezavisnost pravosudnog sistema Pokrajine.

Ovlascenje sefa misije UN da prekraja formalne sudske odluke, ukljucujuci odluku o pustanju na slobodu uhapsenih, ukazuje na probleme razdvajanja izvrsne i sudske vlasti i umnogome umanjuje efikasno funkcionisanje sudstva, napominje se u izveštaju.

Slicno je i sa ovlascenjima KFORa da hapsi i neograniceno dugo drzi zatvorena lica na Kosovu. Izveštaj tvrdi da je tokom proteklih 12 meseci na taj nacin slobode liseno oko 140 osoba. Bivsi komandant KFORa Marsel Valanten pri tom nikome nije morao da podnosi racune o neophodnosti hapsenja, niti je bilo ko od uhapsenih dobio bilo kakav dokument o zakonskoj osnovi hapsenja.

U izveštaju se takodje upozorava da nema mesta kritikama koje je UNMIK u nekoliko navrata uputio na racun nekih lokalnih institucija i pita kako te institucije mogu biti odgovorne za razvoj demokratije najvisoj izvrsnoj vlasti, kada ona sama ne ispunjava takve demokratske norme i obaveze.

### ***U centru Kosova Polja***

## **UHAPSEN DEJAN ZIVIC**

Kosovo Polje, 20. oktobra **(Beta)**

Pripadnici Kosovske policijske sluzbe uhapsili su u centru Kosova Polja Dejana Zivica iz obliznjeg sela Kuzmin, pod optuzbom da je tokom 1999. ubio vise albanskih civila, potvrdili su agenciji Beta clanovi njegove porodice.

Zivic je u policijskoj stanici u Kosovu Polju procitana optuznica, koju je on odbio da potpise bez prisustva advokata, pa je potom prebacen u zatvor u Pristini.

Inace, Dejan Zivic je nedavno konkurisao za posao u KPS-u i položio je sve predvidjene testove, te je kad su mu prisli kosovski policajci, pomislio je da ce ga obavestiti kada ce krenuti na obuku u centar u Vucitrn.

## **Del Ponte trazi pomoc**

Tirane Pristina, Tirana - Glavni tuzilac Haskog tribunala Karla del Ponte zatrazila je juce, u razgovoru sa ministrom odbrane Albanije Pandeli Majkom u Tirani, informacije od albanskih vlasti o ratnim zlocinima pocinjenim na Kosovu i pomoc te zemlje u hapsenju zlocinaca iz nekadasnje OVK, sada oficira Kosovskog zastitnog korpusa, potvrdila je Tanjugu predstavnica za stampu albanskog ministra Fidra Zegali. Zegali je, u telefonskom razgovoru, takodje prenela reci ministra Pandeli Majka da je Albanija spremna na saradnju samo pod uslovom da se pripadnicima bivse OVK omoguci fer i demokratsko sudjenje i odbrana. **(Tanjug)**

## **MOGUCA ISTRAGA O ZLOCINIMA NA SEVERU ALBANIJE**

Pristina - Pristinski list Koha ditore, posle posete Karle del Ponte Tirani, podseca da se Haski sud sredinom proslave godine obratio zvanicnicima iz Tirane da dozvole prosirivanje istrage Tribunala i na severu Albanije, dodajuci da je taj zahtev usledio posle tvrdnji vlasti u Beogradu da se u tom delu Albanije mozda nalaze masovne grobnice ubijenih Srba i logora u kojima ima zatvorenih Srba - nestalih na Kosovu.

List navodi da Vlada u Tirani nije u medjuvremenu odgovorila zahtevu Tribunala, pretpostavljuci da jedan od rezultata posete Karle del Ponte Tirani moze da bude pokretanje pocetka istrage na severu Albanije. **(Beta)**

### ***Karla Del Ponte u Pristini***

## **DO KRAJA GODINE PRVA OPTUZNICA PROTIV ALBANCA**

Pristina, 22. oktobra **(Tanjug)**

Glavni tuzilac Haskog tribunala Karla del Ponte rekla je danas u Pristini da ce do kraja godine biti podignuta prva optuznica protiv jednog pripadnika bivse "Oslobodilacke vojske Kosova", ali nije saopstila njegovo ime, kao i da se podizanje jos dve najavljene optuznice ocekuje u toku iduce godine.

"Zavrscemo sa svim istragama oko ratnih zlocina na teritoriji bivse Jugoslavije do 2004. godine", rekla je Del Ponteova, koja je tokom poslednje posete Pristini, pre godinu dana, najavila da bi trojica bivskih pripadnika "OVK" trebalo "u septembru ove godine da budu u Hagu".

Na pitanje novinara zbog cega se to nije dogodilo, ona je objasnila da svedoci albanske nacionalnosti, koji su najpre dali iskaze i potvrdili zlocine trojice pripadnika "OVK", sada zbog straha, nisu spremni da se pojave na sudjenju u Hagu. "To je razlog zbog cega sa hapsenjima kasnimo".

Del Ponteova je rekla da je dosla da poseti Kosovo kako bi ucvrstila odnose Haskog tribunala i medjunarodnih mirovnih snaga u pokrajini.

Ona je u Pristini razgovarala sa komandantom KFORa generalom Fabiom Minijem i sefom UNMIK-a Mihaelom

stajnerom.

## **IZBORNA OBECANJA NA KOSOVU OSTAJU ISTA**

*Visar Imeri za Balkan Tajms iz Pristine - 15/10/02*

Sa dolaskom nove jeseni u Pristinu, bilbordi su ponovo puni predizbornih plakata koji obećavaju Kosovarima bolju budućnost posle lokalnih izbora 26. oktobra. Ipak, ciljna grupa ne deluje preterano uzbudjeno. Secanje na lokalne izbore 2000. jos uvek je sveže. Obecanja data tada ispunjavaju se tek sada.

"Zato ja necu da izadjem da glasam ovog puta", rekao je Beri Sabani, samostalni taksista iz Pristine, pokazujući rupe na ulicama. Pre dve godine biracima koji su željno isčekivali prve demokratske i slobodne izbore u svojoj ratom razorenoj zemlji obećano je mnogo toga - politicka stabilnost, nulta tolerancija prema kriminalu i korupciji, postena administracija i bezbedna zivotna sredina. Danas mnogi ljudi smatraju da sadasnje lokalne vlade nisu ispunile ocekivanja.

Ulice kosovskih opstina su verovatno medju najgorim u Evropi, unistene visegodisnjim borbama, slabim održavanjem i ekstremnim temperaturama. Ilegalne pokretne tezge jos uvek zauzimaju veci deo trotoara. Ilegalna izgradnja postala je nepodnosljiva. U medjuvremenu, na bilbordima se pojavljuju slike sveže obrijanih politicara u elegantnim, skupim odelima, sa sloganima kojima se obećava bolja budućnost.

Odziv biraca je ponovo od sustinskog znacaja za uspostavljanje i razvoj istinskog demokratskog politickog sistema i civilnog drustva na Kosovu. Pa ipak, mnogi Kosovari gledaju na izbore kao na igru koju politicari igraju sami za sebe - koja nema mnogo veze sa svakodnevnim problemima.

"Pustite ih da glasaju. Ionako ne rade nista drugo", rekla je jedna starija zena placajuci paradajz na pristinskoj pijaci. Ona je penzioner i prima 28 eura mesечно. Ona ne zeli da prihvati da njena penzija nema veze sa predstojecim izborima - penzije su problem Kosova kao celine, a ne opstinski problem. Svi politicari su isti, istice ona, bez obzira da li se kandidovali za opstinske skupstine ili za Skupstinu Kosova.

Politicke stranke na Kosovu nastavljaju da daju obećanja o nezavisnosti, povisicama plata i penzija i boljem snabdevanju elektricnom energijom. Medjutim, cini se takodje da se vece stranke ponasaju mnogo opreznije ovog puta. One obećavaju ono sto ljudi ocekuju od njih, pocev od boljih puteva i čistijih ulica do funkcionalnijih, manje birokratskih administracija. Politicki analiticari, uglavnom albanskog porekla, priznaju da je ova kampanja usredsredjenija na ono sto lokalne vlade mogu i sto bi trebalo da urade.

Takodje se ponovo postavlja pitanje da li ce srpska manjina ucestvovati.

Branislav Radenovic, Srbin koji zivi u Gracanici, verovatno nece. Razlog je vec dobro poznat. Nedostatak slobode kretanja ogranicava kosovske Srbe i navodi ih da deluju protiv kosovskih institucija i izbora. Radenovic ne veruje u volju ili snagu kandidata da sprovedu promene koje on zeli. Medjutim, on veruje da ce vecina Srba koji zive u ovoj oblasti ucestvovati. Oni su posle proslogodisnjih opstih izbora shvatili da je bolje da ucestvuju i uticu, nego da posmatraju sa strane.

### **Simetrija nesrece**

Prolazimo putem od aerodroma do Pristine. Idemo na sastanak sa gospodinom Stajnerom. Glavna tema treba da bude povratak na Kosovo i Metohiju. Usput gledam pejzaz:

Sve se crveni od novoizgradjenih ogromnih kuca ili onih koje se tek grade. Kuce su razbacane, bez ikakvog urbanistickog plana, utopljene u blato, puteva nema. Ali, tu su satelitske antene i obavezne albanske zastave, crvene sa crnim orlom. Ovoliko nacionalnih zastava videla sam poslednji put u Hrvatskoj 1990. godine. Na aerodromu sam se obradovala videvsi cirilicni natpis, ali nazalost bese to ruska cirilica. Od aerodroma do zgrade Misije u Pristini nigde nema cirilicnog pisma, nigde ni rec srpskog jezika. Jedan jedini natpis latinicom putokaz za Pristinu podignut nekoliko metara iznad zemlje svedoci o tome da je ovde nekad bilo i nas.

Na sastanku sa gospodinom Stajnerom atmosfera je blago napeta, uctiva i hladnjikava. UNMIK ima svoj plan povratka baziran na principu UNHCR-a, svako na svoje. Gospodin Stajner ne zeli da menja taj plan niti da ga upodobi nasem planu koji je napravio Koordinacioni centar za Kosovo i Metohiju, a koji ukljucuje povratak u 24 grupacije i naselja. Nasa koncepcija povratka napravljena je na bazi multietnicnosti, ali vodi racuna i o realnosti.

Nije lako gospodinu Stajneru. Odlucio je da se drzi reda na Kosovu i Metohiji. Uhvatio se u kostac s OVK. Zlikovce iz redova OVK koji su u crno zavili kako srpske, tako i albanske porodice etiketirane kao kolaboracionisticke sa srpskom vlascu, cuvaju nemacki zatvorski cuvari, jer domaci Albanci ne smeju. Ne smeju, valjda, od drugih i od sebe. Za vecinu kosovskih Albanaca ovi zlikovci su heroji. Mnogi od bivsih clanova OVK ciji heroizam nije rezultirao u reci prolivene krvi presvukli su se u KPS (Kosovska policijska sluzba). Nealbansko stanovnistvo nema preterano poverenje u ove nove cuvare reda i zakona. Pogotovo nemaju raseljeni sa Kosova koji dobro pamte pred kim i kako su morali da beže. Komandanti OVK, Hasim Taci i Agim Ceku imaju svoje politicke partije koje u naslovu imaju odrednicu demokratskih. Da bi se napravio red u neredu i dojucerasnji (miroljubivi borci za slobodu) stavili na svoje mesto, gospodin Stajner mora da pokaze i dozu tvrdoce prema nealbancima. Njih je na Kosovu i Metohiji ostalo oko 100 000, Albanaca ni dan-danas ne znamo koliko ima, ali verujemo da ih ima 15 puta vise. Pitam se, a verovatno se pitaju i drugi, cemu onda simetricna strogost u ovolikoj nesimetriji.

Sto se povratka tice, predstavnici UNHCR-a i Kancelarije za povratak koja zaista radi vredno, saznajemo da se povratak na Kosovo i Metohiju za godine 2002. i 2003. odvija na 15 lokacija. Povratak iskljucivo Srba odvija se na dve lokacije i to u Novake i Zupu. Srbi u drustvu s Albancima organizovano ce se vracati tokom 2003. godine u Podgoricu, a Albanci, Bosnjaci i Srbi se tokom 2002/03. godine vracaju u Gornje Selo. Za Rome, Srbe i Albance povratak je organizovan u Orahovac, a Goranci i Albanci vratice se u Dragas u toku 2002/03. godine. Albanci i Askalije vracaju se u Malu Dobraju, a povratak Bosnjaka planiran je u 2002/03. godini na tri lokacije u regionu Peci. U region Peci vracaju se Romi i Egipcani. Romi i Albanci vracaju se u Gnjilane grad, a u Donju Vitinu i Leposavic vracaju se iskljucivo Albanci. Cak i

nezainteresovanom citaocu pasce u oci da je povratak Albanaca dominantan, kao da je najviše Albanaca ostalo raseljeno van svojih domova.

Pamtimo vreme kada se, prema podacima međunarodne zajednice, 800 000 Albanaca za nekoliko nedelja vratilo posle tromesečnog izbeglištva. Pozdravljamo njihov povratak sa željom da se i nealbanskom stanovništvu omogući barem slično posle nekoliko propuštenih godina. Jasno je, dakle, da je povratak zaista supermultietnički, ali on ne odgovara procentualno brojkama etničkih grupa koje se nalaze s druge strane administrativne linije u Srbiji i u Crnoj Gori.

Dva su glavna problema vezana za povratak, a to su finansijska sredstva za obnovu kuća i bezbednost na terenu. KPS koji treba da bude glavni zastitnik stanovnika na Kosovu i Metohiji ne uliva poverenje Srbima i ostalim nealbancima - potencijalnim povratnicima. Gospodin Stajner krenuo je sa konceptom decentralizacije za Kosovo i Metohiju i to sa poznatih sedam tacaka koje se odnose na severni deo Kosovske Mitrovice. Gospodin Covic prihvata načelno njegov plan u želji i nadi da će isto biti primenjeno i za druge delove Kosova i Metohije. Racionalni potezi koje gospodin Stajner pokušava da vuče dovode do toga da se zamera pomalo i albanskoj i srpskoj strani. U psihologiji postoji uporna tendencija da se racionalno pretvara u iracionalno pod maskom neodoljive racionalizacije.

Iracionalno na Kosovu i Metohiji na albanskoj strani je baš to što je decenijama stvarana svest o državnosti. Tako imamo situaciju da u boljsevicki-titoisticko-kardeljevski reziduum nove albanske države na Kosovu i Metohiji čije atribute vidimo gde god pogledamo, moderni zapadnoevropski demokrata Mihael Stajner pokušava da uvede racionalna sredstva kao što je kritika i disciplinovanje dojučerasnjih "heroja, boraca za slobodu i miroljubivih oslobodilaca" iz redova OVK. Sa srpske strane imamo takodje iracionalnost kosovskog mita koji je usao i u arhetipske predstave srpskog naroda. Po svojoj prirodi čovek je biće preplavljeno afektivitetom iz koga nastaje mit kao idealno ogledalo ljudskog života i nepresusni izvor snage za nova pregnuća. U kosovskom mitu celokupni je duhovni i duševni potencijal jednog naroda. Zato Kosovo nije samo geografsko područje gde neko ima dom u koji želi da se vrati.

Istina je da se u psiholoskom smislu (po Jungu) bez mitskih slika jednog naroda ne može proceniti sustina njegovog bića. Srpski mitovi su mitovi koji uspostavljaju junastvo i umiranje radi spasenja duše. Srbi su u svojoj istoriji, kako kaže naš veliki pisac Dobrica Ćosić, bili pobednici u ratu, a gubitnici u miru. Sunovrat poslednje decenije otvorio je poglavlje i ratnog gubitništva. Istorija nam je ostavila Kosovo i Metohiju kao poseban nacionalni, mitski i državni fenomen. Nije ga lako resiti. Što god se Albancima ponudi, a manje je od države javlja se nezadovoljstvo. Na pomen gubitka Kosova i Metohije kod Srba se javlja ocajanje. Problemi su ogromni i da li rešenja mogu biti isključivo bazirana na pragmi? Za početak najbolji je dijalog, i to onaj o istini.

**Dr SANDA RASKOVIC-IVIC**

**KIM Radio:**

## **PRETUČEN SRBIN U KOSOVU POLJU**

23. Oktobar 2002

Na Železničkoj stanici u Kosovu Polju sinoć; je oko 20 časova pretučen 75-godišnji Miodrag Stanković iz ovog mesta. Kako su za KIM radio potvrdili srpski izvori Stankovića su napala dvojica Albanaca koja su ga predhodno oborila na zemlju a potom pesnicama i nogama udarali po celom telu, nanevši mu tako teške telesne povrede. Dežurna služba doma zdravlja u Kosovu Polju potvrdila je za naš radio da je Miodrag Stanković sinoć oko 22 časa i 30 minuta zbrinut u ovoj zdravstvenoj ustanovi gde je pretučenom Srbinu ukazana prva pomoć. Lekari su konstatovali teže povrede u predelu glave a nakon intervencije u ruskoj bolnici on je upućen na kućno lečenje, rekla je dežurni doktor Natasa Prentić.

**Informativna služba**

**Eparhije rasko-prizrenske**

---